

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DURUMLARININ TESPİTİNE YÖNELİK BİR ALAN ÇALIŞMASI*

A FIELD STUDY FOR THE DETERMINATION OF FINANCIAL LITERACY STATES OF KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY UNDERGRADUATE STUDENTS

Cem ENGİN** ID

Arif Selim EREN*** ID

Oğuz Emre BALKAR**** ID

Özet

Bu araştırma; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık algılarının düzeyini belirlemek, bu algıların öğrenim türlerine, demografik özelliklere veya eğitim görülen birime göre değişip değişmediğini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Belirtilen amaç doğrultusunda; detaylı bir literatür taraması yapılarak, alan araştırmasında kullanılacak anketin enstrümanları oluşturulmuştur. Etik kurul izin belgesi ve Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi'nin proje desteği alınarak, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde eğitim gören 533 adet öğrenciden anketler ile veri toplanmıştır. Elde edilen veriler analiz edildiğinde, fakülte ve yüksekokullardaki öğrencilerin genel olarak finansal okuryazarlık algılarının iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerine göre daha yüksek algılarının olduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan öğrencilerin cinsiyetlerinin, kredi kartı kullanım ve bireysel emekliliğe sahip olma durumlarının finansal okuryazarlık algılarında anlamlı bir fark ortaya koymadığı görülmüştür. Ancak öğrencilerin yaşları ve internet bankacılığı kullanım durumları ile finansal okuryazarlıkları arasında anlamlı farkların olduğu tespit edilmiştir. İlgili bulguların, araştırmacılar ve uygulayıcılar açısından

* Bu araştırma, 2020/3-24 M numaralı proje ile Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, E-Posta: cengin@ksu.edu.tr / cemenginn@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, E-Posta: selimeren@ksu.edu.tr / arifselimeren@hotmail.com

**** Öğr. Gör., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Lojistik Programı, E-Posta: oguz.balkar@erzincan.edu.tr / oguzemrebalkar@gmail.com

faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca yazında yer alan anketlerin geniş bir şekilde harmanlanması ve nicelik olarak iyi düzeyde değerlendirilebilecek bir örneklem üzerinden alan araştırmasının yürütülmesi, çalışmanın özgünlüğünü ve pratik uygulamalara ön ayak olma potansiyelini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Ekonomi Bilgisi, Üniversite Öğrencileri.

JEL Sınıflandırması: G41, I22, A20.

Abstract

This research was carried out to determine the level of financial literacy perceptions of Kahramanmaraş Sütçü İmam University's undergraduate students and to determine whether these perceptions change according to their education type, demographic characteristics or education department. In line with the stated purpose, detailed literature search was made and the instruments of the questionnaire to be used in the field research were created. With the ethics committee permission document and project support of Kahramanmaraş Sütçü İmam University Scientific Research Projects Coordination Department, data were collected via questionnaires from 533 students studying at Kahramanmaraş Sütçü İmam University. When the data obtained were analyzed, it was found that financial literacy perceptions of students in faculties and colleges are generally at a good level. In addition, it was observed that students of Faculty of Economics and Administrative Sciences and Faculty of Engineering and Architecture have higher perceptions than students of other faculties and colleges. On the other hand, it was seen that the gender of the students, their use of credit cards and their individual retirement did not make a significant difference in their perception of financial literacy. However, it was determined that there are significant differences between students' ages with their use of internet banking and their financial literacy. It is thought that the relevant findings will be useful for researchers and practitioners. Moreover, the extensive blending of the questionnaires in the literature and the conduction of field research on a sample that can be evaluated at a good level in quantity reveal originality of the study and the potential of leading to practical implications.

Keywords: Financial Literacy, Economic Knowledge, University Students.

JEL Classification: G41, I22, A20.

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle gelişen finans piyasalarında bireylerin tüketim alışkanlıkları ve yatırım kararları her geçen gün daha karmaşık bir hâl almaktadır. Böylece finansal okuryazarlığa olan ilginin sürekli artış gösterdiği belirtilmektedir¹. Özellikle 2008 küresel ekonomik krizinden sonra yazında sıkça rastlanmaya başlayan finansal okuryazarlıkla ilgili önemli bir odağın oluşmaya başladığı da ifade edilmektedir^{2,3}. Finansal açıdan gerçekleştirilen değerlendirmelerde modern zamanın en büyük ikilemleri arasında karar vermenin olduğu gösterilmektedir. Bireylerin finansal kararlarının hayat standartlarını önemli ölçülerde değiştirdiği de eklenmektedir^{4,5}.

- 1 Coşkun, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7): 2257.
- 2 Er, F., Temizel, F., Özdemir, A., Sönmez, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği. Anadolu University Journal of Social Sciences, 14(4): 113.
- 3 Özdemir, A., Temizel, F., Sönmez, H., Er, F. (2015). Financial Literacy Of University Students: A Case Study for Anadolu University, Turkey. International Journal of Management Economics and Business, 11(24): 97.
- 4 Kaya, M., Güneş, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Analizi: Bankacılık ve Finans Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(28), 295.
- 5 Ünal, O., Torun, S., Yavuz, E., Ediş, S. (2019). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Turkish Studies, 11(9): 931.

Özellikle teknoloji ve iletişimde gerçekleşen gelişmeler neticesinde bireylerin ihtiyaçlarının sürekli artış göstermesi ve bunun karşılanmasında kaynakların kısıtlı olmasının finansal okuryazarlığa olan ilgiyi sürekli olarak artırmaktadır⁶. Konunun devletler, bankalar, ekonomistler ve eğitimcilerle birlikte politikacılar tarafından da her geçen gün daha fazla ilgi gördüğü de vurgulanmaktadır⁷. Nitekim toplumun hem harcama hem de tasarrufla ilgili kararlarında bilgili olmasının gelir-gider dengesini çok büyük oranlarda etkilediği de anlaşılmaktadır⁸. Buradan hareketle; bireylerin çeşitlenen ihtiyaçları karşılamak üzere daha rasyonel kararlar alması gerektiğini ve riskleri önceden tahmin edecek şekilde yatırımlarını planlaması gerektiği vurgulanmaktadır⁹.

Geleneksel iktisat teorisine göre bireyler finansal kararlarında rasyonel ve tam bilgiye sahip olarak karar vermektedir¹⁰. Ancak günümüzde bireylerin davranışları incelendiğinde bunun gerçekleşme eğiliminin giderek azaldığına dair bilgiler paylaşılmaktadır¹¹. Kimilerinin finansal kararlar almada finansal danışmanlar kullanma eğiliminde olduğu, kimilerinin de bunu gerçekleştirmek için yeterli finansal kaynağa sahip olmadığı için kararlarını ortaya koymada kendi bilgileriyle yetinmek durumunda kaldığı belirtilmektedir¹². Ayrıca bu becerilerin gelişmiş olmasının piyasa oyuncularının kararlarına da yön verebilecek sonuçlar ortaya koyabileceği de ifade edilmektedir¹³.

Bununla beraber, finansal okuryazarlığın gelişmiş olmasının toplumun ekonomik olarak refahının artışında olumlu etkiler ortaya koyabildiğini bildiren yayınlara da rastlanmaktadır¹⁴. Kişilerin hayatlarını devam ettirmede alacakları finansal kararların bilinçli olması durumunda özellikle dar gelirli kişilerin gelirlerini daha fazla fayda alabilecekleri harcamalara yönlendirdikleri de ifade edilmektedir¹⁵. Bunun yanında bireylerin istek ve ihtiyaçlarını karşılamada finansal araçları kullanma

- 6 Mercan, N., Oyur, E., Altınay, A., Aksanyar, Y. (2012). Ekonomi Okur Yazarlığına Yönelik Ampirik Bir Araştırma. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 4(2): 109.
- 7 Kılıç, Y., Ata, H. A., Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *The Journal of Accounting & Finance*, Nisan 2015(66): 129.
- 8 Kocabıyık, T., Teker, T. (2018). Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2): 117.
- 9 Mevsim, L. T. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, Erzincan Üniversitesi, s.1.
- 10 Teyyare, E., Ayyıldız, B., Dirican, H., Zıvalı, B. S., Renkli, B. (2018). İktisadi ve Mali Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(1): 99.
- 11 Dilek, S., Küçük, O., Eleren, A. (2016). Kastamonu Üniversitesi Öğrencilerinin Ekonomi Okuryazarlığı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7): 1865.
- 12 Çam, A. V., Barut, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 4(7): 63.
- 13 Tuna, G., Ulu, M. O. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Management Economics and Business*, 30: 128.
- 14 Durmuş, M. E., Yardımcıoğlu, F. (2018). İlahiyat Öğrencileri Ne Kadar İslami Finans Okuryazarı?. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 167.
- 15 Çınko, M., Avcı, E., Ergun, S., Tekçe, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği. *Marmara Business Review*, 2(1): 25.

zorunluluğunun olduğu da ifade edilmektedir¹⁶. Ayrıca toplumda kıt kaynaklarla, sınırsız ihtiyaçları giderebilmenin bir yolu olarak finansal okuryazarlığın artırılması gerektiği de savunulmaktadır¹⁷.

Finansal okuryazarlık, bireylerin finansla ilgili konularda temel yeterlilik düzeyini gösteren bir kavram olarak ele alınmaktadır¹⁸. Başka bir çalışmada ise finansal okuryazarlık, bireylerin ekonomik hayatta rasyonel kararlarıyla kendilerine güven içinde yatırım kararları alabilecekleri yeterliklere kavuşturulması olarak tanımlanmaktadır¹⁹. Ayrıca kavramın piyasaları anlayabilme kabiliyeti sayesinde tasarruf ve tüketim dengesini kurmada becerikli olma ve harcamalarını buna göre düzenleme anlamına geldiği de savunulmaktadır²⁰.

Finansal okuryazarlık, toplumsal yaşantının garantilerinden biri olarak görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan dijital devrimle birlikte küresel ekonomik faktörlerin birbirinden eskisine göre daha çok etkilenmesinden kaynaklandığı da belirtilmektedir. Son yıllarda ortaya çıkan finansal gelişmeler ve bireylerin gelir miktarlarındaki değişimlerin, finansal okuryazarlığın önemini artırdığı ve özellikle 2008 küresel krizinden sonra ülkelerin kaynaklarını daha etkin kullanma zorunluluğunun finansal okuryazarlığa olan ilgiyi artırdığı ifade edilmektedir^{21, 22}.

Başka bir araştırmada ise küreselleşme neticesinde ortaya çıkan liberal ekonomilerde bireylerin hayatta kalabilmeleri için finansal araçlar hakkında bilgi sahibi olmaları gerektiği belirtilmektedir²³. Buna ek olarak; parayla başa çıkabilmenin önemli bir meziyet olduğu ve bunu gerçekleştirebilenlerin ekonomik refaha ulaşabilecekleri de ifade edilmektedir²⁴. Ayrıca, toplumun ekonomik sürdürülebilirliğini sağlayacak olan girişimciliğin de finansal okuryazarlıkla devamlı hâle gelebileceği işaret edilmektedir²⁵.

16 Yılmaz, H., Elmas, B. (2016). Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1): 115.

17 Danışman, E., Sezer, D., Gümüş, U. T. (2016). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Science Journal of Turkish Military Academy, 26(2): 1.

18 Alkaya, A., Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. The Journal of International Social Research, 8(40): 585.

19 Çelikkol, M. M., Çelikkol, H. (2015). The Evaluation of The Students in Dumlupınar University Vocational School of Social Sciences about Levels of Financial Literacy. Copernican Journal of Finance & Accounting, 4(2): 43.

20 Durmuşkaya, S., Kavas, Y. (2018). Akademik Gelişim ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(3): 925.

21 Apan, M., Ercan, S. (2017). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Finansal Okuryazarlık Üzerine Etkisinin Yol Analizi ile Belirlenmesi: Lisans Düzeyindeki İşletme Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(16): 177.

22 Şamiloğlu, F., Kahraman, Y. E., Bağcı, H. (2016). Finansal Okuryazarlık Araştırması: Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. International Journal of Management Economics and Business, 30: 308.

23 Gutnu, M. M., Cihangir, M. (2015). Finansal Okuryazarlık: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Personeli Üzerinde Bir Araştırma. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(10): 415.

24 Öztürk, E., Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. The Journal of Accounting & Finance, Ekim 2015(68): 113.

25 Seyrek, İ. H., Gül, M. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Journal of Management and Economics Research, 15(2): 103.

Konu üzerinde tam bir fikir birliği olmadığı ifade edilse de; kişinin finansal kaynaklarını etkin kullanımının, aile ilişkileri ile birlikte işteki başarısında da etkili olabileceği dile getirilmektedir²⁶. Bireylerin bütçelerini nasıl idare etmeleri konusunda bilgi sahibi olmalarının da temel ihtiyaçlarının karşılanması ve borç yönetimi gibi hususlarda avantaj elde edebilmelerini sağladığı da vurgulanmaktadır²⁷.

Bu doğrultuda finansal okuryazarlığın öneminin farkına varılmasından sonra, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) gibi kurumların bunun ölçümüne yönelik çalışmalar başlattığı ve Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2015 gibi çalışmalarla bunu pekiştirdikleri ifade edilmektedir²⁸. Ülkemiz açısından yapılan değerlendirmelerde de kredi kullanımı ve genç nüfusun finansal kavramları kullanma düzeylerinin de yükseldiği hususu, ilgili çalışmada ek bilgi olarak verilmektedir. Finansın, bireylerin gündelik ihtiyaçlarını karşılamadan emeklilik planlarına kadar geniş bir kapsamda değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir²⁹. Kişilerin finansal okuryazarlığının artmasıyla, ekonomik istikrarın sağlanabileceği ve kalkınmanın bu şekilde mümkün olabileceği de dile getirilmektedir³⁰.

İlgili bağlamda; finansal okuryazarlıkla ilgili her geçen gün artan bir yazının oluşmaya başladığı ve ekonomik koşulların bireyleri bu konuda daha ilgili hâle getirdiği ortaya koyulmaktadır³¹. Özellikle son yirmi yıldır, bireylerin kullanabilecekleri finansal araçların artmış olmasının da finansal okuryazarlığı olan ilginin artmasına neden olduğu ifade edilmektedir³². Nasıl ifade edilirse edilsin finansal kararlar; bireyin ve toplumun iktisadi refahı üzerinde etkili olduğu için, finansal sistem içinde bireylerin hayatlarını sürdürmeleri açısından önemli görülmektedir³³.

Finansal olarak okuryazar sayılabilmesi için bireylerin finansal sistemin işleyişini bilme, nakit akımını yönetebilme, harcamalarıyla ilgili kaynakları önceden planlayabilme, acil durumları öngörerek hazırlık yapabilme ve temel yatırım araçlarının muhtemel getirilerini hesaplayabilmesi gerekmektedir³⁴. Bunların yanında emeklilik ve ölüm gibi risklere de açıklık getirecek şekilde, ekonomik refahını sürdürülebilir hâle getirecek önlemleri almanın da bu beceriler içinde yer aldığı

26 Bakay, M. E. (2018). Devlet Üniversiteleri Lisans Programlarında Kayıtlı Öğrencilerin Para Harcama Davranışları: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Örneği. *Turkish Studies Economics, Finance and Politics*, 13(30): 63.

27 Barış, S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Journal of TESAM Academy*, 3(2): 13.

28 Başarır, Ç., Sarihan, A. Y. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Belirlenmesi: Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi Örneği. *Journal of Management and Economics Research*, 15(1): 143.

29 Baysa, E., Karaca, S. S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama. *The Journal of Accounting & Finance*, Temmuz 2016(71): 109.

30 Contuk, F. Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği. *The Journal of Accounting & Finance*, 77(Ocak 2018): 115.

31 Karyagdi, N. G. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(2): 110.

32 Bayram, S. S. (2014). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 2(2): 105.

33 Biçer, E. B., Altan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4): 1501.

34 Er vd., 2014, 113.

ifade edilmektedir. Öte yandan; bireylerin tasarruf ve harcamalarını akıllıca değerlendirmesinin, finansal okuryazarlıklarının olduğuna işaret ettiği belirtilmektedir³⁵.

Bütün bu bilgilerin ışığında değerlendirildiğinde; bireylerin hayata hazırlanması ve ekonomik hayatın süreçlerine vakıf olması gerekmektedir. Bu kapsamda okulun önemli bir rolünün olduğunu belirtmekte ve finansal okuryazarlıkla ilgili okullarda çalışmalar yapılmasının gerektiği ifade edilmektedir³⁶. Bu çağrıdan yola çıkarak ortaya çıkarılan mevcut çalışmada; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ)'nin öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının tespit edilmesi araştırma amacı olarak belirlenmiştir.

Bu amaçla öncelikle detaylı bir yazın taraması gerçekleştirilmiş ve önceki çalışmaların konu, kapsam, yöntem ve bulguları bakımından değerlendirilmesi sağlanmıştır. Buradan elde edilen bilgiler bağlamında araştırmanın teorik altyapısı geliştirilerek, KSÜ Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP)'nin proje desteğiyle birlikte, KSÜ öğrencilerinden oluşan bir örnekleme anket çalışması yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler üzerinden yapılan analizlerin sonucunda KSÜ öğrencilerinin; finansal okuryazarlık düzeylerinin ortalama 57,40 puan seviyesinde olduğu ancak bazı alanlarda eksiklerin bulunduğu; bireysel emekliliğe sahip olma, kredi kartı kullanım durumlarının ve cinsiyetlerinin finansal okuryazarlıkları üzerinde anlamlı bir fark ortaya koymadıkları; fakültelerinin, öğrenim türlerinin ve internet bankacılığı kullanım durumları ile finansal okuryazarlıkları arasında anlamlı bir farkın bulunduğu bulgularına ulaşılmıştır.

2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Mevcut çalışmanın gerçekleştirilmesi için ilk olarak konu ile ilgili önceki çalışmaların incelenmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda geniş bir literatürün olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmalar konuları, kapsamları, yöntemleri ve bulguları bakımından incelenmesiyle yapılan değerlendirmeler ilerleyen kısımlarda belirtilmiştir.

İlk olarak Nevşehir ili bağlamında üniversite öğrencileri üzerinden gerçekleştirilen bir çalışmada, 185 öğrenciden toplanan anket verileri incelenmiştir³⁷. Çalışma sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerin finansal konulara olumlu tutumlar sergiledikleri ancak bilgi konusunda eksikliklerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Finansal okuryazarlıkla beş faktör kişilik ölçeğinin kullanıldığı ve bu kavramlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada; 327 öğrenciden toplanan veriler analiz edilmiştir³⁸. Karabük ili bağlamında lise düzeyindeki öğrencilerden toplanan verilerin analizi neticesinde; deneyime açıklıkla finansal okuryazarlık arasında, istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

35 Ergün, B., Şahin, A., Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. The Journal of International Social Research, 7(34): 847.

36 Güvenç, H. (2016). Lise Öğrencileri için Finansal Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme Çalışması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(3):847.

37 Alkaya ve Yağlı, 2015.

38 Apan ve Ercan, 2017.

Bununla beraber İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi öğrencileri üzerinden gerçekleştirilen bir çalışmada, öğrencilerin harcama davranışları incelenmiştir³⁹. Farklı fakültelerden toplamda 391 öğrencinin vermiş olduğu cevaplar üzerinden yürütülen çalışmada, öğrencilerin çok az bir kısmının tasarruf edebildiği ve önemli sayılabilecek bir kısmının da kredi kartlarına olan borcunu ödeyemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan Tokat ili bağlamında gerçekleştirilen bir çalışmada; Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür⁴⁰. Tabakalı örneklem yöntemi kullanıldığı çalışmada, toplamda 359 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerin orta düzeyde finansal okuryazarlıklarının olduğu ve demografik olarak kızların erkeklere nazaran daha yüksek bir finansal okuryazarlığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmadan yöntem açısından tabakalı örneklem kullanımının, mevcut çalışmada da uygulanabileceği düşünülmüştür.

Bandırma ilçesi bağlamında gerçekleştirilen bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını ölçen bir çalışma yürütülmüştür⁴¹. Araştırmada, tesadüfi örnekleme yoluyla 407 öğrenciden veri toplanmıştır. Anket ile veri toplama yönteminin benimsenmiş olduğu araştırmanın sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin % 58 düzeyinde olduğu görülmüştür. Ayrıca demografik faktörler bakımından da öğrenciler arasında anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde; para yönetimi ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişki, Eskişehir ili bağlamında, Anadolu Üniversitesi öğrencileri üzerinden incelenmiştir⁴². Toplamda 600 öğrenciden toplanan verilerin analizi neticesinde, öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlıklarının olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada finansal okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik çabalar gösterilmesinin, olumlu etkiler ortaya çıkarabileceği de ifade edilmiştir.

Tokat ilinde banka müşterileri üzerinden gerçekleştirilen bir çalışmada; finansal okuryazarlıkla, müşteri segmentasyonu düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır⁴³. Toplamda 411 anket formunun analiz edilmesi sonucunda; tarımsal müşterilerin finansal okuryazarlığının düşük olduğu, buna karşın ticari müşterilerin ise finansal okuryazarlıklarının yüksek olduğunu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının tespitine yönelik yapılan bir çalışmada, 335 öğrenciden toplanan veriler analiz edilmiştir⁴⁴. Araştırma sonucunda, öğrencilerin okudukları bölümün ve sınıfın finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

39 Bakay, 2018.

40 Barış, 2016.

41 Başarır ve Sarıhan, 2017.

42 Bayram, 2014.

43 Baysa ve Karaca, 2016.

44 Biçer ve Altan, 2016.

Öte yandan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bağlamında gerçekleştirilen bir çalışmayla, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları tespit edilmeye çalışılmıştır⁴⁵. 327 öğrenciden toplanan verilerin analiziyle, öğrencilerin büyük çoğunluğunun finansal okuryazarlığa sahip olduğu ve bunun demografik değişkenlerden etkilenebildiği ortaya konulmuştur.

Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık algılarının ölçümüne yönelik yürütülen başka bir araştırmada, Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nden 336 öğrenciden toplanan anket verileri analiz edilmiştir⁴⁶. Bu araştırmada; öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri, frekans tablolarıyla incelenmiştir.

Benzer şekilde Gümüşhane Üniversitesi bağlamında yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri tespit etmeye çalışılmıştır⁴⁷. Araştırma kapsamında 391 öğrenciden toplanan verilerin analizleri sonucunda, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğunu tespit edilmiştir.

Toplam kalite yönetimi açısından öğrencilerin sosyo-ekonomik profili, finansal okuryazarlık düzeyleri ve inovasyon ile birlikte tatmin düzeylerini ölçmeyi hedefleyen bir çalışmada; 1004 öğrenciden elde edilen anket verileri kullanılmıştır⁴⁸. Çalışma neticesinde ortaya çıkan bulgular incelendiğinde; öğrencilerin ailelerinin sosyal statülerinin, finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmüştür.

Bununla beraber Dumlupınar Üniversitesi bağlamında öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını ölçümleyen bir araştırmada; 1.807 öğrenciden toplanan veriler kullanılmıştır⁴⁹. Çalışmadan elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerin bu konu ile ilgili bilgilendirilmesi gerektiğine yönelik önerilerin olduğu gözlemlenmektedir.

Marmara Üniversitesi bağlamında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçümüne yönelik yapılan bir çalışmada; 1.049 öğrenciden toplanan veriler analiz edilmiştir⁵⁰. Araştırmadan elde edilen bulgular; finansal okuryazarlık ve tutum bakımından erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre daha yüksek ortalamalar elde ettiğini göstermektedir. Ayrıca fakülte, cinsiyet, konaklama türü ve gelire göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların da elde edilmiş olduğu gözlemlenmektedir.

Benzer şekilde, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının tespitine yönelik yapılan başka bir araştırmada ise 390 öğrenciden toplanan verileri kullanılmıştır⁵¹. Araştırmadan elde edilen

45 Contuk, 2018.

46 Coşkun, 2015.

47 Çam ve Barut, 2015.

48 Çavdar, S. C., Aydın, A. D. (2015). An Experimental Study on Relationship between Student Socio-Economic Profile, Financial Literacy, Student Satisfaction and Innovation within the Framework of TQM. *Procedia – Social And Behavioral Sciences*, 195(July 2015): 739.

49 Çelikkol ve Çelikkol, 2015, 42.

50 Çinko vd., 2017.

51 Danışman vd., 2016.

bulgular; ülkede yaşanan ekonomik problemlerin, öğrencilerin finansal durumlarına doğrudan etki yaptığını göstermektedir.

Kastamonu Üniversitesi bağlamında gerçekleştirilen bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin ekonomi okuryazarlığı incelenmiştir⁵². 428 öğrenciden toplanan anket verilerinin analiziyle, ekonomik okuryazarlık bağlamında öğrencilerin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan İslami bir bakış açısıyla İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin, İslami Finans açısından ne kadar okuryazar oldukları üzerine yapılan bir çalışmada; Sakarya Üniversitesi'ndeki 269 öğrenciden elde edilen veriler analiz edilmiştir⁵³. Bu çalışma sonucunda, İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin İslami finansal okuryazarlıklarının düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Finansal okuryazarlıkla akademik gelişim arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmada; akademisyenlerin yanıtladığı 415 anket formu analiz edilmiştir⁵⁴. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular; akademisyenlikte kademe yükseldikçe, finansal okuryazarlığın da arttığını göstermiştir.

Bununla beraber, lisans programlarında okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını tespit etmeye yönelik yapılan bir çalışmada; Eskişehir, Bursa ve İstanbul illerinden beş farklı devlet üniversitesindeki 824 öğrenciden toplanan veriler incelenmiştir⁵⁵. OECD tarafından geliştirilmiş olan finansal okuryazarlık ölçeğinin kullanıldığı araştırmadan elde edilen sonuçlar; üçte bir oranında yüksek, aynı oranda orta ve geriye kalan % 16 oranında öğrencinin de düşük finansal okuryazarlığa sahip olduğunu göstermiştir. Geriye kalan öğrencilerin finansal okuryazarlıklarıyla ilgili bir bilginin paylaşılmamış olduğu da gözlemlenmiştir.

İşletme Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bir araştırmada; 275 öğrenciden sağlanan veriler analiz edilmiştir⁵⁶. Sonuç olarak; öğrencilerin demografik özelliklerinin, finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar ortaya koyduğu belirlenmiştir.

Öte yandan, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi personelinin finansal okuryazarlığını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bir araştırmada; 144 personelden elde edilen veriler kullanılmıştır⁵⁷. Çalışma sonunda elde edilen bulgular, personelin finansal okuryazarlıkla ilgili hususları takip ettiklerini göstermiştir.

Bununla beraber, bir ölçek geliştirme çalışması kapsamında; lise öğrencilerinin finansal okuryazarlığını ölçmeyi hedefleyen bir araştırma yapılmıştır⁵⁸. 729 öğrenciden toplanan verilerin analizi neticesinde, geçerli ve güvenilir bir ölçeğin ortaya çıkarıldığı iddia edilmiştir.

52 Dilek vd., 2016.

53 Durmuş ve Yardımcıoğlu, 2018.

54 Durmuşkaya ve Kavas, 2018.

55 Er vd., 2014.

56 Ergün vd., 2014.

57 Gutnu ve Cihangir, 2015.

58 Güvenç, 2016.

Bitlis Eren Üniversitesi bağlamında, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının belirlenmesine yönelik yapılan bir araştırmada; 228 öğrenciden elde edilen veriler analiz edilmiştir⁵⁹. Sonuç olarak öğrencilerin finansal okuryazarlığının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde, Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını belirlemeye yönelik yapılan bir araştırmada; Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ndeki 433 öğrenciden oluşan örneklem üzerinde çalışılmıştır⁶⁰. Çalışmada; demografik özellikler açısından finansal okuryazarlıklarında, anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını tespit etmeye yönelik gerçekleştirilen başka bir araştırmada; 12 farklı fakültenen 40'ar öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır⁶¹. Sonuç olarak, öğrencilerin güncel finansal hususlar üzerinde duyarlı oldukları tespit edilmiştir.

Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlığının ölçüldüğü bir çalışmada; 708 öğrenciden veri toplanmıştır⁶². Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde; erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere nazaran daha yüksek ortalamalar gösterdiği tespit edilmiştir.

Öte yandan başka bir çalışmada; Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı bir şubedeki 93 kişiden oluşan bir örneklem üzerinden, ekonomi okuryazarlığı araştırılmıştır⁶³. Çalışmadan elde edilen bulgular; katılımcıların güncel ekonomik olgulara, yüksek düzeyde duyarlı olduğunu göstermiştir.

Erzincan Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlığını ölçmeyi hedefleyen bir araştırmada; toplamda 476 kişiden oluşan bir örnekleme ulaşılmıştır⁶⁴. Çalışmadan elde edilen bulgular; İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin daha başarılı olduğunu ortaya koyarken, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin daha düşük ortalamalara sahip olduğunu gözler önüne sermiştir.

Anadolu Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bir çalışmada; OECD ölçeğini kullanarak 235 öğrenciden veri elde edilmiş ancak bunlardan kullanılabilir 221 tanesi analiz edilmiştir⁶⁵. Sonuç olarak; İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarının, daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Bununla beraber, Isparta ili bağlamında Süleyman Demirel Üniversitesi personeli üzerinden finansal okuryazarlığı ölçmeyi hedefleyen bir araştırmada; 325 kişiden oluşan bir örneklem kullanılmıştır⁶⁶. Analiz bulguları; personelin finansal okuryazarlığının iyi seviyede olduğu ancak bu konu üzerinde eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermiştir.

59 Kayağdı, 2018.

60 Kaya ve Güneş, 2019.

61 Kılıç vd., 2015.

62 Kocabıyık ve Teker, 2018.

63 Mercan vd., 2012.

64 Mevsim, 2016.

65 Özdemir vd., 2015.

66 Öztürk ve Demir, 2015.

1.127 öğrenci üzerinden üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını belirlemeyi amaçlayan bir çalışmada; 29 önermeden oluşan bir ölçek kullanılmış ve sonuç olarak demografik değişkenlerin, bu hususta anlamlı şekilde farklı sonuçlar ortaya koyduğunu tespit edilmiştir⁶⁷.

Girişimci olma niyeti ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada; Gaziantep Üniversitesi'ndeki 400 öğrenciden oluşan bir örneklemden elde edilen veriler kullanılmıştır⁶⁸. Finansal okuryazarlık ve girişimciliğin; demografik değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilirken, girişimcilikle finansal okuryazarlık arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir.

Benzer şekilde, Erciyes Üniversitesi öğrencileri üzerinden gerçekleştirilen bir çalışmada; 100 işletme, 100 de başka bölümlerde okuyan öğrenciden oluşan bir örneklem kullanılmıştır⁶⁹. Sonuç olarak; finansal hususlarla ilgili daha fazla ders alan bölümlerin öğrencilerinin, daha yüksek finansal okuryazarlığa sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca kadın öğrencilerin erkeklere oranla, finansal okuryazarlık bağlamında daha yüksek skorlarının olduğu belirlenmiştir.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerinden yürütülen bir çalışmada; iktisadi ve mali okuryazarlığın tespit edilmesi hedeflenmiştir⁷⁰. 580 kişiden oluşan örneklemden elde edilen veriler incelendiğinde; bölüm, akademik başarı ve okunan sınıfın, okuryazarlık üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu tespit edilmiştir.

Sakarya Üniversitesi'nde İşletme Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını inceleyen bir çalışmada; 322 kişiden oluşan örneklemden elde edilen verilerin analiziyle, demografik özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir⁷¹.

Öte yandan, Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı Meslek Yüksekokulu (MYO) öğrencileri üzerinden, ekonomi okuryazarlığı ve kredi kartına olan tutumu inceleyen bir araştırmada; 125 öğrenciden oluşan örneklemden elde edilen verilerin analizi neticesinde, ekonomi okuryazarlığı olan öğrencilerin, kredi kartı kullanımı hakkında, daha rasyonel algılara sahip oldukları belirlenmiştir⁷².

İlköğretim öğretmen adaylarının finansal okuryazarlıklarını tespit etmeye yönelik yapılan bir çalışmada; farklı bölümlerden 743 öğretmen adayından veri elde edilmiştir⁷³. Çalışmadan elde edilen bulgular incelendiğinde; okunan bölüm ve bulunulan sınıf bakımından finansal okuryazarlık

67 Sarıgül, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students. The Journal of Accounting & Finance, Ekim 2014(64): 207.

68 Seyrek ve Gül, 2017.

69 Şamiloğlu vd., 2016.

70 Teyyare vd., 2018.

71 Tuna ve Ulu, 2016.

72 Ünal, S., Düğger, Y. S., Söylemez, C. (2015). Ekonomi Okuryazarlığı ve Kredi Kartı Tutumunun Rasyonel Kredi Kartı Kullanımına Etkisi: Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO Örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1): 31.

73 Ünal vd., 2019.

bağlamında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilirken, cinsiyet ve ailenin aylık geliri gibi hususlarda anlamlı farklılıkların olmadığı belirlenmiştir.

Son olarak, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi bağlamında İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlığını tespit etmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirilmiştir⁷⁴. 80 kişiden anket yöntemiyle elde edilen verilerin analiziyle; öğrencilerin aldıkları finansal eğitimin, finansal okuryazarlıkları üzerinde olumlu etki yaptığı belirlenmiştir.

Bütün bu çalışmalar bir arada değerlendirildiğinde; araştırmacıların genelde üniversite öğrencileri üzerinde odaklandıkları ve kimilerinin demografik değişkenler bağlamında anlamlı sonuçlara ulaştığı gözlenirken, kimilerinin de anlamlı farklılıklara ulaşamadıkları tespit edilmiştir. Dar kapsamda gerçekleştirilen araştırmaların bulgularının da kısıtlı olduğu görülürken, daha geniş örnekleme sahip çalışmaların daha anlamlı sonuçlar elde etmiş olduğu da belirlenmiştir. Bu çalışmaların tümünden mevcut çalışmanın ilgili kısımlarında faydalanılması planlanmıştır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın metodolojisinin belirlenmesi için ilk olarak önceki çalışmaların yöntemleri incelenmiştir. Buna göre çoğunluğunun anket yöntemini kullanmış olduğu tespit edilmiştir. Önceki çalışmaların yöntemleri incelendiğinde; bazı araştırmalarda, öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını ölçmek için yüz yüze anket yönteminin benimsendiği gözlemlenmektedir^{75,76}. Bazı araştırmacılar, OECD'nin ortaya koymuş olduğu ölçme yöntemini kullanmışlardır^{77,78,79,80}. Öte yandan diğer çalışmalarda Orta Kuzey Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (NCREL) tarafından geliştirilen bir ölçek uygulanmıştır^{81,82}. Bunun yanında başka bir araştırmada ise tabakalı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir⁸³.

Öte yandan farklı bir çalışmada finansal okuryazarlığı belirleyen etmenlerin; sosyo-demografik özellikler, aile geçmişi, zenginlik düzeyi, finansal memnuniyet ve umutsuzluk olduğu ifade edilmiştir⁸⁴. Bununla beraber, finansal okuryazarlığın belirlenmesi için kavramlaştırma yetersizliği, finansal okuryazarlık yapısını tanımlamada yetersizlikler ile finansal enstrümanların tanımlanmasında ve niceliğindeki eksikliklerin de birer kısıt olarak incelenmesi gerektiği savunulmuştur⁸⁵.

74 Yılmaz ve Elmas, 2016.

75 Alkaya ve Yağlı, 2015.

76 Kocabıyık ve Teker, 2018.

77 Apan ve Ercan, 2017.

78 Bayram, 2014.

79 Barış, 2016.

80 Çinko vd., 2017.

81 Mercan vd., 2012.

82 Ünal vd., 2015.

83 Kılıç vd., 2015.

84 Öztürk ve Demir, 2015, 113.

85 Tuna ve Ulu, 2016, 128.

Bütün bu bilgiler ışığında mevcut çalışmanın yönteminin yüz yüze anket uygulama metoduyla şekillendirilmesi, ölçeğin seçimindeki sürecin açıklanması gerektiği, uygulanacak olan anketlerde örnekleme yapılması gerektiği ve sonuçta ortaya çıkarılacak olan bulguların hangilerinin olacağı ile ilgili hipotezlerin de belirlenmesi gerektiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu hipotezlerin nasıl test edileceği ile ilgili kullanılacak olan analiz yöntemlerinin de tanıtılmasının, yöntemin işleyişi bakımından herhangi bir sıkıntının yaşanmamasını sağlayacağı düşünülmüştür.

Böylece mevcut çalışmanın yöntemi, yüz yüze anket uygulanması olarak belirlenmiştir. Bu anketin içeriğinin nasıl olması gerektiği ile ilgili önceki çalışmaların incelenmesinde NCREL ve OECD gibi kurumların ölçeklerini kullanan çalışmaların yanında başka çalışmaların ölçeklerini tercih eden çalışmaların da olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir yöntem kullanılarak, farklı bir çalışmanın⁸⁶ ölçeğinin kullanılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Nitekim bu ölçek, daha önce geliştirilmiş olan ölçeklerin harmanlanması yöntemiyle elde edilmiştir. Anketin kullanımıyla ilgili yazarlardan e-posta yoluyla izin istenmiş ve olumlu cevap alındığından ötürü, bu anketin KSÜ bağlamında uyarlanması sağlanmıştır. Ayrıca, KSÜ Rektörlüğü'nden anket uygulanmasıyla ilgili gerekli resmi izinler de alınmıştır.

Yöntemin belirlenmesiyle alakalı ikinci husus ise örneklemin nasıl yapılması gerektiği ile ilgilidir. Bu kapsamda yazındaki diğer çalışmalarda^{87,88} da kullanılan tabakalı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Buna göre 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılında KSÜ'de eğitim görmekte olan öğrencilerin, YÖK veri tabanı kullanımıyla sayıları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, KSÜ'de toplamda 34.190 lisans öğrencisinin bulunduğu görülmüştür. Fakültelerdeki ve yüksekokullardaki öğrenci sayıları ile oranlanması sonucunda ve örneklem büyüklüğü belirlendikten sonra, Ek 1'de sunulduğu üzere bölümlerin öğrenci sayıları temel alınarak tabakalı örnekleme gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda; araştırma kapsamında KSÜ öğrencilerine, KSÜ BAP'ın desteği doğrultusunda hizmet alımı yoluyla, yüz yüze anket uygulaması gerçekleştirilmiştir. Çalışma evreninin tamamına ulaşmak, bütçe ve zaman kısıtları nedeniyle mümkün olmadığı için 34.190 öğrenciden oluşan evrenden tabakalı örnekleme yapılmıştır. Buna göre örneklem, % 2 kabul edilebilir hata ile % 98 güven seviyesinde " $n = \sigma^2 \cdot Z^2 \cdot \alpha / d^2$ " formülü ile 533 olarak belirlenmiştir. Formülde N (evren birim sayısı), n (örneklem büyüklüğünü), σ (evrenin standart sapmasını), $Z^2 \cdot \alpha$ (0,05, 0,01 için 1,96, 2,58, 3,28 değerlerini) ve d (örneklem hatasını) göstermektedir.

Araştırmanın yöntemiyle ilgili bir başka konu olan hipotezlerin sunumuyla ilgili olarak çalışmanın temel amacı ve ikincil amaçlarının ölçümü üzerine aşağıdaki hipotezlerin geliştirilmesi sağlanmıştır;

- H_1 : KSÜ öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları aldıkları yükseköğretim eğitimi sayesinde yüksektir.
 H_2 : KSÜ öğrencilerinin cinsiyetleri finansal okuryazarlıkları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.
 H_3 : KSÜ öğrencilerinin kredi kartı kullanımları finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.

86 Kılıç vd., 2015.

87 Bakay, 2018.

88 Kılıç vd., 2015.

- H_4 : KSÜ öğrencilerinin internet bankacılığı kullanımları finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.
- H_5 : KSÜ öğrencilerinin okudukları fakülteler finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıkların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.
- H_6 : KSÜ öğrencilerinin öğrenim türleri finansal okuryazarlıklarında anlamlı bir fark ortaya çıkarmaktadır.

Hipotezlerin belirlenmesinden sonra bunların nasıl test edilebileceğine dair analiz yöntemlerinin de belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda; alandaki bazı çalışmalarda^{89,90} olduğu gibi SPSS paket programı, hipotezlerin test edilebilmesi için kullanılmıştır. Buna göre çalışmanın ilk hipotezinin test edilebilmesi için frekans analizleriyle birlikte tanımsal istatistiklerin (aritmetik ortalama, standart sapma) kullanılması gerekmektedir. Diğer hipotezlerin test edilebilmesi için varyans analizleri gerçekleştirilmesi ve bunun için de öncelikli olarak parametrik testlerin uygulanması öngörülmüştür. Veri parametrik özellikler taşıdığına; iki değişkenli olan hipotezler için t-testi, ikiden fazla değişkeni olan demografik özellikler için de Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testinin uygulanması tasarlanmıştır. Parametrik veriler elde edilemediği durumda da Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis-H testlerinin kullanımı planlanmıştır.

Bütün bu bilgiler ışığında araştırmanın yöntemiyle ilgili herhangi bir kısıtın kalmadığı gözlemlenmektedir. Çalışmanın bir sonraki bölümünde gerçekleştirilen alan çalışmasıyla ilgili bilgiler yazındaki bulgular ışığında sunulmaktadır. Yapılan analizlerde; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF), Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi (MÜHE), Orman Fakültesi (ORMA), Tıp Fakültesi (TIP), Ziraat Fakültesi (ZİRA), Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SAĞL), İlahiyat Fakültesi (İLAH), Dış Hekimliği Fakültesi (DİŞ), Eğitim Fakültesi (EĞİT), Fen-Edebiyat Fakültesi (FENE), Güzel Sanatlar Fakültesi (GÜZE) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) fakülteleri öğrencilerine ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Proje kapsamında gerçekleştirilen alan çalışmasında farklı fakülte ve yüksekokullardan 533 aktif öğrenciden veri toplanmıştır. Anket formundaki demografik veriler yaş, cinsiyet, öğrenim türü, kredi kartı kullanma tercihi, bireysel emeklilik durumu ve internet bankacılığı kullanımını kapsamaktadır. Ayrıca hangi fakülte ve bölümden oldukları bilgiler ile birlikte ebeveynlerinin eğitim durumları da ölçülmüştür. Tablo 1’de analizin sonuçları verilmiştir.

89 Alkaya ve Yağlı, 2015.

90 Çelikkol ve Çelikkol, 2015.

Tablo 1: Örneklemin Demografik Özellikleri

Faktör	Boyut	f	%	Faktör	Boyut	f	%
Cinsiyet	Erkek	398	74,7	Fakülte / Yüksekokul	İİBF	136	25,5
	Kadın	135	25,3		MÜHE	95	17,8
Öğretim Türü	I. Öğretim	424	79,5		ORMA	13	2,4
	II. Öğretim	109	20,5		TİP	22	4,1
Kredi Kartı	Evet	427	80,1		ZİRA	27	5,1
	Hayır	106	19,9		SAĞL	29	5,4
Bireysel Emeklilik	Evet	119	22,3		İLAH	61	11,4
	Hayır	414	77,7		DİŞ	2	,4
İnternet Bankacılığı	Evet	412	77,3		EĞİT	33	6,2
	Hayır	121	22,7		FENE	95	17,8
Yaş	19 ila 20 Arası	259	48,6		GÜZE	4	,8
	21 ve üzeri	274	51,4		BESYO	16	3,0

Elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde erkeklerin yoğun olarak katılım sağladığı gözlemlenmektedir. Benzer biçimde öğrenim türlerine göre birinci öğretimlerin daha yoğun olarak anketi cevapladıkları görülmektedir. Genel öğrenci sayıları ile kıyaslandığında kurumdaki öğrencilerin çoğunluğunun birinci öğretimde olduğu ortaya çıkmıştır. Kredi kartı kullanımını hakkındaki tercihleri incelendiğinde % 80,1 oranında yüksek bir kullanımın olduğu belirlenmiştir. Aynı durum internet bankacılığı ile ilgili tercihlere de yansımıştır. Ancak bireysel emeklilik konusunda öğrencilerin çoğunluğunun hesaplarının bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Katılım BESYO'nun da yer aldığı fakülteler açısından incelendiğinde en yoğun katılımın öğrenci sayılarına göre tabakalı örnekleme yapıldığı için İİBF'de olduğu görülmektedir. Benzer şekilde öğrenci sayılarına göre dağıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumları incelendiğinde ilköğretim ve lise gruplarında hem anne hem de babalarında yığılma olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak demografik özellikleri bakımından örneklemin evreni temsil hususunda bir kısıtlamanın olmadığı düşünülmektedir. Kurumdaki öğrenci profili ile kıyaslamaları sonrasında da bu sonuca ulaşılmaktadır. Örneklemin temsil kabiliyeti ile ilgili frekansların incelenmesinden sonra anketteki sorulara vermiş oldukları cevapların puan olarak karşılığının hesaplanması sağlanmıştır. Bu kapsamda tanımsal istatistikler kullanılarak anketteki boyutların ortalamaları ve toplamaları elde edilmiştir. İlgili analizin sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

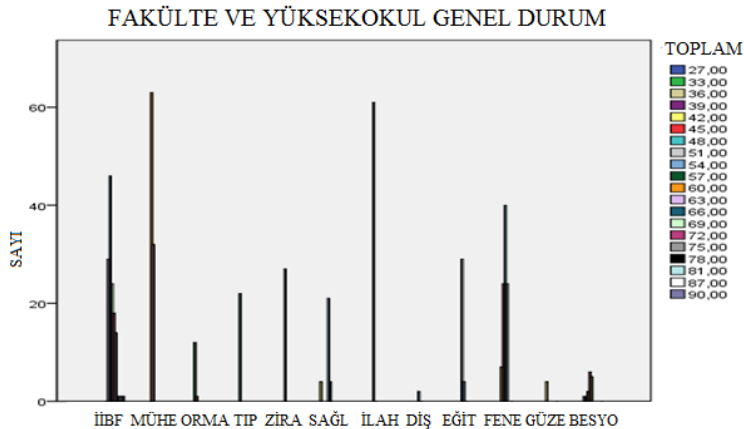
Tablo 2: Tanımsal İstatistikler

Boyut	N	Minimum	Maksimum	Toplam	Ortalama	Standart Sapma
TDEF	531	3,00	24,00	6147,00	11,5763	4,10928
BB	531	3,00	18,00	5706,00	10,7458	3,68850
ES	523	3,00	15,00	4347,00	8,3117	3,01852
FT	460	3,00	12,00	2319,00	5,0413	2,22298
YP	517	3,00	15,00	3990,00	7,7176	3,03621
VM	519	3,00	12,00	3744,00	7,2139	2,73659
MF	518	3,00	18,00	4284,00	8,2703	3,29414
GENEL	533	27,00	100	30537,00	57,4004	8,98919

(TDEF = Temel Düzey Ekonomi ve Finans; BB = Bireysel Bankacılık; ES = Emeklilik ve Sigortacılık; FT = Finansal Tablolar; YP = Yatırım; VM = Vergi ve Mevzuat; MF = Matematik ve Faiz Hesaplamaları)

Öğrencilerin verdikleri doğru cevaplar üzerinden gerçekleştirilen değerlendirmelerde kişilerin almış oldukları en düşük ve en yüksek puanlar karşılaştırıldığında çok fazla değişimin olduğu standart sapmalardan anlaşılmaktadır. Böylece farklı fakülte ile yüksekokullardan toplanan ve 533 kişiden oluşan büyük sayılabilecek bir örneklemin elde edilmiş olduğu görülmektedir.

Finansal okuryazarlıkla ilgili katılımcıların ortalaması 57,40 puana denk gelmektedir. Farklı özelliklere sahip kişilerden oluşan örneklemin olduğu değerlendirildiğinde bunun yüksek sayılabilecek bir ortalama olduğu düşünülmektedir. Böylece KSÜ öğrencilerinin finansal okuryazarlık durumlarının genel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak genel puanı minimum düzeyde 27 olan öğrencilerin olduğu da göze çarpmaktadır.

Şekil 1: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Genel Başarı Durumu

Toplamlar açısından değerlendirildiğinde; fakülte ve yüksekokullardaki başarı, farklı düzeylerde gerçekleşmektedir. Aritmetik ortalamaları açısından değerlendirildiğinde, İİBF'nin en yüksek finansal okuryazarlığa sahip olduğu görülmektedir. Şekil 1'de gösterilenler, ulaşabildikleri en yüksek

değerleri ifade ettiği için en düşük ortalamaların da BESYO'da olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak İİBF, MMF ve İlahiyat fakültelerinin diğerlerine göre daha yüksek ortalamaları elde etmiş olduğu belirlenmiştir. Böylece fakültele göre dağılımın incelenmesi tamamlanmıştır.

Katılımcıların demografik özelliklerinin finansal okuryazarlıklarında anlamlı bir fark ortaya çıkarıp çıkarmadığının belirlenmesi için t-testi ve ANOVA analizlerinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda yaş 18 ila 38 arasında farklılık gösterdiği için eşite yakın varyansla kesebilmek ve böylece veriyi daha kolay yönetebilmek için iki grupta değerlendirilmiştir. Buna göre yaşları 18 ila 20 arasındakiler bir grup, 21 ve üzeri olanlar da ikinci bir grup olarak incelenmiştir. Demografik faktörlerin etkilerinin incelenmesinde ilk olarak cinsiyetle ilgili analizler yapılmıştır. Anketi cevaplayanların cinsiyetlerinin vermiş oldukları cevaplarda anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi için t-testi uygulanmıştır. Analizin sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Finansal Okuryazarlık T-testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	t	p
TDEF	Erkek	396	11,6136	4,16249	529	,359	,720
	Kadın	135	11,4667	3,96213	242,177	,367	,714
BB	Erkek	397	10,6322	3,71263	529	-1,221	,223
	Kadın	134	11,0821	3,60878	234,929	-1,239	,217
ES	Erkek	389	8,3059	3,08078	521	-,074	,941
	Kadın	134	8,3284	2,84110	248,583	-,077	,939
FT	Erkek	343	5,1166	2,20800	458	1,245	,214
	Kadın	117	4,8205	2,26143	196,654	1,230	,220
YP	Erkek	382	7,6099	3,05457	515	-1,357	,175
	Kadın	135	8,0222	2,97368	240,791	-1,375	,170
VM	Erkek	388	7,2448	2,73731	517	,443	,658
	Kadın	131	7,1221	2,74289	223,632	,443	,658
MF	Erkek	385	8,2208	3,24769	516	-,581	,561
	Kadın	133	8,4135	3,43363	219,007	-,566	,572
TOPLAM	Erkek	397	57,1511	9,16886	530	-1,097	,273
	Kadın	135	58,1333	8,42863	249,852	-1,143	,254

Erkek ya da kadın olmalarının finansal okuryazarlıkla bir ilgisinin bulunup bulunmadıklarının incelenmesi için gerçekleştirilen testin sonuçları gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Buradan cinsiyetlerine bakılmaksızın öğrencilerin finansal okuryazarlık durumlarının benzer olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Cinsiyete göre homojen bir yapının olduğunun belirlenmesinden sonra katılımcıların yaşlarının finansal okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir fark ortaya koyup koymadığının belirlenmesi için yine t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: Yaş Gruplarına Göre Finansal Okuryazarlık T-testi Sonuçları

Boyut	Yaş Grubu	N	\bar{x}	S	sd	t	p
TDEF	18 ila 20 arası	258	12,0116	4,20532	529	2.384	0.017
	21 ve üzeri	273	11,1648	3,98046	522.514	2.380	0.018
BB	18 ila 20 arası	258	10,4419	3,58207	529	-1.850	0.065
	21 ve üzeri	273	11,0330	3,77039	528.985	-1.853	0.064
ES	18 ila 20 arası	253	8,4545	3,19395	521	1.048	0.295
	21 ve üzeri	270	8,1778	2,84381	504.602	1.044	0.297
FT	18 ila 20 arası	221	5,1041	2,30869	458	0.582	0.561
	21 ve üzeri	239	4,9833	2,14391	447.639	0.58	0.562
YP	18 ila 20 arası	250	7,6440	3,05329	515	-0.533	0.594
	21 ve üzeri	267	7,7865	3,02423	512.083	-0.533	0.594
VM	18 ila 20 arası	250	6,9720	2,82474	517	-1.946	0.052
	21 ve üzeri	269	7,4387	2,63744	506.825	-1.941	0.053
MF	18 ila 20 arası	251	8,3904	3,47087	516	0.805	0.421
	21 ve üzeri	267	8,1573	3,12123	501.949	0.802	0.423
TOPLAM	18 ila 20 arası	258	57,4419	9,40974	530	0.103	0.918
	21 ve üzeri	274	57,3613	8,59151	518.227	0.103	0.918

Gerçekleştirilen test sonuçlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir. Buna göre temel düzey ekonomi ve finans bilgisinde yaşları 18 ila 20 arasında olanların daha yüksek ortalamasının olduğu belirlenmiştir ($t(529) = 2.384$, $p < 0,05$). Vergi ve mevzuat boyutunda da istatistiksel bakımdan anlamlı olmaya çok yakın bir fark tespit edilse de $p > 0,05$ düzeyinde anlamlı görüldüğü için bununla ilgili bir yorum yapılmamıştır. Sonuç olarak temel düzey ekonomi ve finansta yaşları daha küçük olan öğrencilerin algılarının daha yüksek olduğu belirlenmekle birlikte diğer boyutların tümünde anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Öğrencilerin öğretim türleri açısından aldıkları puanlarda anlamlı bir farkın olup olmadığının belirlenebilmesi için de iki grup mevcut olduğundan t-testi yapılmıştır. İlgili analiz sonuçları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Öğrencilerin Öğrenim Türlerine Göre Finansal Okuryazarlık T-Testi Sonuçları

Boyut	Öğretim Türü	N	\bar{x}	S	sd	t	p
TDEF	I. Öğretim	423	11,5674	4,12593	529	-,099	,921
	II. Öğretim	108	11,6111	4,06221	167,837	-,100	,921
BB	I. Öğretim	423	10,7376	3,59827	529	-,101	,920
	II. Öğretim	108	10,7778	4,04030	153,133	-,094	,925
ES	I. Öğretim	415	8,2771	3,02131	521	-,513	,608
	II. Öğretim	108	8,4444	3,01812	167,149	-,513	,609
FT	I. Öğretim	366	5,0492	2,29300	458	,150	,881
	II. Öğretim	94	5,0106	1,93716	166,483	,165	,869
YP	I. Öğretim	413	7,6998	3,04129	515	-,266	,790
	II. Öğretim	104	7,7885	3,02954	159,345	-,267	,790

VM	I. Öğretim	413	7,1186	2,70346	517	-1,567	,118
	II. Öğretim	106	7,5849	2,84477	157,166	-1,520	,130
MF	I. Öğretim	413	8,4407	3,35945	516	2,345	,019
	II. Öğretim	105	7,6000	2,94370	179,313	2,536	,012
TOPLAM	I. Öğretim	424	57,3679	9,13914	530	-,165	,869
	II. Öğretim	108	57,5278	8,41389	176,933	-,173	,863

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde katılımcıların matematik ve faiz hesaplamaları konusunda anlamlı bir fark ortaya koydukları tespit edilmiştir. Buna göre birinci öğretimde okuyanların ikinci öğretimde okuyanlara göre istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek bir algısının olduğu belirlenmiştir ($t(516) = 2,345$, $p < 0,05$). Böylece öğretim türünün sadece matematik ve faiz hesaplamaları boyutundan alınan puanlarda anlamlı bir fark ortaya koyduğu, geriye kalan boyutlarda da katılımcıların puanlarının öğrenim türlerine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Katılımcıların kredi kartı kullanma davranışlarının olup olmasının finansal okuryazarlıkla ilgili aldıkları puanlarda bir etkisinin incelenmesi için de t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre bütün değerler $p > 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamsızdır. Dolayısıyla kredi kartı kullanımının aldıkları puanlarda anlamlı bir fark ortaya koymadığı tespit edilmiştir.

Benzer bir durumun bireysel emekliliğe sahip olup olmamaları ile de geçerli olduğu görülmektedir. İnternet bankacılığı kullanımında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Buna göre internet bankacılığı kullananların temel düzey ekonomi ve finans bilgisinde finansal okuryazarlıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur ($t(529) = 2,127$, $p < 0,05$).

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim düzeylerinin finansal okuryazarlıklarında anlamlı bir fark ortaya koyup koymadığının belirlenmesi için öğrenim düzeyleri ikiden fazla değer alabildiği için ANOVA ile test edilmiştir. Annelerinin eğitim düzeyinin bütün gruplar için istatistiksel olarak $p > 0,05$ değerler elde edildiği için anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6: Babalarının Eğitim Durumuna Göre Emeklilik ve Sigortacılıkla İlgili Finansal Okuryazarlık ANOVA Testi Sonuçları

B	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
ES	Okuryazar değil	65	7,20	2,75	,34	219,60	5	43,92	5,01	,00	Üniversite>İlköğretim; Üniversite>Okuryazar değil; Üniversite>Lisansüstü
	Okuryazar	46	8,73	2,82	,42	4536,60	517	8,78			
	İlköğretim	227	8,22	3,12	,21	4756,20	522				
	Lise	99	8,48	2,81	,28						
	Üniversite	64	9,56	2,77	,35						
	Lisansüstü	22	7,22	3,42	,73						
	Toplam	523	8,31	3,02	,13						

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 6'da belirtildiği üzere; babalarının eğitim durumuna göre yapılan testte öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık boyutunda anlamlı olarak farklı cevaplar vermiş oldukları görülmektedir. Buna göre öğrencilerin babalarının eğitim durumu yükseldikçe bu boyutla ilgili aldıkları puanların da yükseldiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Fakültele göre öğrencilerin finansal okuryazarlıklarının değişip değişmediği, çalışmanın asıl ortaya koymaya çalıştığı bulgular arasındadır. Bu faktörle ilgili yapılan ANOVA testinde bütün boyutlarda anlamlı farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir. Yorumlamanın kolay yapılabilmesi için mevcut bulguların yorumlanması, boyutlara göre ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Son kısımda ise finansal okuryazarlık toplam puanı ile ilgili farklar incelenmiştir.

Tablo 7: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Temel Düzey Ekonomi ve Finans ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
TDEF	İİBF	136	13,90	3,79	,33	1517,68	11	137,97	9,63	,000	İİBF>MÜHE, İLAH, SAĞL, EĞİT, FENE, BESYO; MÜHE>FENE, BESYO; TIP>BESYO; ZİRA>BESYO
	MÜHE	95	11,91	3,75	,38	7431,97	519	14,32			
	ORMA	13	11,77	4,49	1,25	8949,66	530				
	TIP	22	11,73	4,03	,86						
	ZİRA	27	11,56	3,60	,69						
	SAĞL	29	10,87	4,04	,75						
	İLAH	61	11,11	3,77	,48						
	DİŞ	2	10,50	2,12	1,50						
	EĞİT	33	10,64	3,83	,67						
	FENE	95	9,51	3,76	,39						
	GÜZE	3	9,00	,00	,00						
	BESYO	15	7,20	3,17	,82						
TOPLAM	531	11,58	4,11	,18							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 7'deki TDEF'le ilgili test sonuçları incelendiğinde; Bonferroni post hoc testine göre İİBF'deki öğrencilerin bu boyutta MÜHE, İLAH, SAĞL, EĞİT, FENE ve BESYO'dan istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek algılarının olduğu gözlemlenmiştir. Müfredatları kıyaslandığında sonucun bu şekilde olması, olağan bir durum olarak görülmektedir. MÜHE'nin ise FENE, TIP ve BESYO'dan daha yüksek bir algıya sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Son olarak ZİRA'nın da BESYO'ya oranla daha yüksek bir algısının olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak İİBF ile teknik bölümlerin, bu boyutta daha yüksek algılarının olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Bireysel Bankacılık ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
BB	İİBF	136	12,90	3,11	,27	1329,04	11	120,82	10,66	,00	İİBF>İLAH, FENE, GÜZE, SAĞL, BESYO; MÜHE>İİBF, FENE, BESYO
	MÜHE	95	11,05	3,56	,37	5881,63	519	11,33			
	ORMA	13	10,62	3,59	,99	7210,67	530				
	TIP	22	10,10	3,15	,67						
	ZİRA	27	11,22	3,59	,69						
	SAĞL	29	9,31	3,96	,73						
	İLAH	61	10,03	3,19	,40						
	DİŞ	2	7,50	2,12	1,50						
	EĞİT	33	10,64	3,36	,58						
	FENE	94	9,19	3,46	,35						
	GÜZE	4	5,25	2,87	1,43						
	BESYO	15	7,00	3,14	,81						
TOPLAM	531	10,75	3,69	,16							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 8'den anlaşılacağı üzere; BB boyutunda İİBF'nin İLAH, FENE, GÜZE, SAĞL ve BESYO'dan yüksek bir algısının olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında MÜHE öğrencilerinin bu boyutta; İİBF, FENE ve BESYO'daki öğrencilere göre daha yüksek bir algısının olduğu gözlemlenmiştir. Hem İİBF hem de MÜHE mezunu olanların; genel olarak bankalar gibi finansal kurumlarda istihdam edilmelerinden dolayı, konuya dair daha fazla ilgili oldukları ve analiz sonuçlarının bu yüzden yüksek oldukları düşünülmektedir.

Tablo 9: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Emeklilik ve Sigortacılık ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
ES	İİBF	136	9,57	2,95	,25	450,22	11	40,92	4,85	,00	İİBF>FENE
	MÜHE	95	8,62	2,81	,28	4305,97	511	8,42			
	ORMA	13	9,23	2,27	,63	4756,19	522				
	TIP	21	8,42	3,74	,81						
	ZİRA	27	7,88	2,06	,39						
	SAĞL	28	8,14	2,69	,50						
	İLAH	60	7,35	2,89	,37						
	DİŞ	2	6,00	4,24	3,00						
	EĞİT	33	7,27	3,09	,53						
	FENE	90	7,46	2,92	,30						
	GÜZE	4	7,50	1,73	,86						
	BESYO	14	6,64	3,36	,89						
TOPLAM	523	8,31	3,01	,13							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 9'da belirtildiği üzere; ES boyutunda İİBF öğrencilerinin, FENE öğrencilerine oranla daha yüksek bir algısının olduğu belirlenmiştir. Bireysel emeklilik sahibi olma açısından incelendiğinde; İİBF öğrencilerinin, FENE öğrencilerine nazaran daha yüksek olumlu cevaplar verdikleri gözlemlenmiştir. Eğitim programları açısından incelendiğinde; ders içerikleri bakımından konuyla alakalı İİBF öğrencilerinden yüksek ortalamalar elde edilmesinin olağan olduğu düşünülmektedir.

Tablo 10: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Finansal Tablolar ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
FT	İİBF	126	5,85	2,42	,21	198,64	11	18,05	3,90	,00	-
	MÜHE	84	5,25	2,07	,22	2069,57	448	4,62			
	ORMA	10	5,40	2,75	,87	2268,21	459				
	TIP	19	4,73	2,07	,47						
	ZİRA	24	4,87	1,94	,39						
	SAĞL	23	4,04	1,71	,35						
	İLAH	54	4,88	2,12	,28						
	DİŞ	2	7,50	2,12	1,50						
	EĞİT	28	4,39	2,07	,39						
	FENE	81	4,33	1,95	,21						
	GÜZE	2	4,50	2,12	1,50						
	BESYO	7	3,42	1,13	,428						
TOPLAM	460	5,04	2,22	,10							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 10'da yer alan FT boyutuyla alakalı fakültelerde gerçekleştirilen ANOVA testinde post hoc sonuçları, anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Finansal tabloların analiz edilmesi güç bir konu olarak algılandığı için öğrencilerin bu boyutta düşük puanlar aldıkları görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin genel finansal okuryazarlığının geliştirilmesi için bu konuda bütün fakülteye açık olan seçmeli derslerin konulması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 11: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Yatırım ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
YP	İİBF	134	8,95	3,03	,26	481,66	11	43,78	5,17	,000	İİBF>İLAH; MÜHE>FENE, BESYO
	MÜHE	94	8,39	2,90	,29	4275,10	505	8,46			
	ORMA	12	6,75	3,16	,91	4756,77	516				
	TIP	22	6,95	2,51	,53						
	ZİRA	27	7,55	3,36	,64						
	SAĞL	28	6,75	3,01	,56						
	İLAH	60	7,15	2,71	,35						
	DİŞ	2	7,50	6,36	4,50						
	EĞİT	32	7,03	2,70	,47						
	FENE	87	6,86	2,81	,30						
	GÜZE	4	6,75	2,87	1,43						
	BESYO	15	5,40	2,32	,60						
TOPLAM	517	7,71	3,03	,13							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 11'den anlaşılacağı üzere YP boyutuyla ilgili elde edilen farklar incelendiğinde; İİBF öğrencilerinin, İLAH öğrencilerine göre daha yüksek algılarının olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında MÜHE öğrencilerinin, FENE ve BESYO'ya oranla daha yüksek puanlar almış olduğu belirlenmiştir. Programlar incelendiğinde durumun olağan olduğu şeklinde değerlendirilmektedir.

Tablo 12: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Vergi ve Mevzuat ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
VM	İİBF	135	8,17	2,52	,21	384,05	11	34,91	5,06	,00	MÜHE>FENE
	MÜHE	93	7,67	2,77	,28	3495,20	507	6,89			
	ORMA	13	7,38	2,63	,72	3879,26	518				
	TIP	22	7,50	3,03	,64						
	ZİRA	27	6,55	2,50	,48						
	SAĞL	27	8,00	3,11	,59						
	İLAH	61	6,78	2,38	,30						
	DİŞ	2	6,00	4,24	3,00						
	EĞİT	32	6,46	2,53	,44						
	FENE	90	5,86	2,54	,26						
	GÜZE	4	7,50	1,73	,86						
	BESYO	13	6,23	2,86	,79						
TOPLAM	519	7,21	2,73	,12							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 12'de belirtildiği üzere VM boyutuyla ilgili elde edilen test sonuçları incelendiğinde; MÜHE'nin FENE'ye göre daha yüksek algısının olduğu gözlemlenmiştir. Ancak genel ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin bu konudaki bilgilerinin genel olarak az olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla bu konuda eğitimler verilmesi gerektiği ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 13: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Matematik ve Faiz Hesaplamaları ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
MF	İİBF	136	9,75	3,32	,28	795,56	11	72,32	7,60	,00	İİBF>FENE; MÜHE>FENE, EĞİT, BESYO
	MÜHE	94	9,06	3,04	,31	4814,60	506	9,515			
	ORMA	13	7,84	2,60	,72	5610,16	517				
	TIP	21	9,00	3,42	,74						
	ZİRA	26	8,19	2,17	,42						
	SAĞL	28	7,82	3,39	,64						
	İLAH	61	7,47	2,93	,37						
	DİŞ	2	9,00	4,24	3,00						
	EĞİT	31	6,38	2,76	,49						
	FENE	88	6,85	3,14	,33						
	GÜZE	4	6,00	,00	,000						
	BESYO	14	6,00	2,63	,70						
TOPLAM	518	8,27	3,29	,14							

(B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; KO: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Tablo 13'ten anlaşılacağı üzere Matematik ve Faiz hesaplamalarında, İİBF ile MÜHE'nin diğerlerinden daha yüksek bir ortalama ortaya koyduğu gözlenmektedir. Teknik bir husus olduğu için MÜHE öğrencilerinin hesaplamaları doğru yapması olağan bir durum olarak değerlendirilmektedir. En yüksek ortalamaya sahip olan İİBF'nin öğrencilerinin de müfredatlarında pek çok yerde bu hesaplamalar kullanılmaktadır.

Tablo 14: Fakülte ve Yüksekokullara Göre Genel Finansal Okuryazarlık ANOVA Tablosu

B	Fakülte	N	\bar{x}	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	AF
GFO	İİBF	136	68,49	6,14	,52	36102,4	11	3282,04	250,78	,00	İİBF> ORMA, TIP, ZİRA, SAĞL, İLAH, DİŞ, EĞİT, FENE, GÜZE, BESYO;
	MÜHE	95	61,01	1,42	,14	6805,26	520	13,08			MÜHE> ORMA, TIP, ZİRA, SAĞL, İLAH, FENE, GÜZE, BESYO;
	ORMA	13	57,23	,83	,23	42907,7	531				ORMA> GÜZE> BESYO;
	TIP	22	57,00	,00	,00						TIP> FENE, GÜZE, BESYO;
	ZİRA	27	57,00	,00	,00						ZİRA> FENE, GÜZE, BESYO;
	SAĞL	29	52,75	4,50	,83						SAĞL> GÜZE, BESYO;
	İLAH	61	54,00	,00	,00						İLAH> GÜZE, BESYO;
	DİŞ	2	54,00	,00	,00						DİŞ> BESYO;
	EĞİT	33	51,36	,99	,17						EĞİT> GÜZE, BESYO;
	FENE	95	47,55	2,66	,27						
	GÜZE	4	42,00	,00	,00						
	BESYO	15	38,40	4,11	1,06						
TOPLAM	532	57,40	8,98	,38							

(GFO: Genel Finansal Okuryazarlık; B: Boyut; SS: Standart Sapma; VK: Varyansın Kaynağı; KT: Kareler Toplamı; sd: Kareler Ortalaması; AF: Anlamlı Fark Olan Gruplar)

Genel olarak öğrencilerin finansal okuryazarlıkları, fakülte ve yüksekokullarına göre değerlendirildiğinde; Tablo 14'te görüldüğü üzere, İİBF'nin diğerlerine göre daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Ayrıca MÜHE öğrencilerinin de, pek çok fakültenin öğrencilerinden daha yüksek algısının olduğu tespit edilmiştir. İlgili tabloda da incelenebileceği üzere GÜZE ve BESYO, en düşük algıya sahip olan fakülte ve yüksekokul olarak belirlenmiştir.

Yapılan analizlerden öğrencilerin genel durumu ortalamasının üzerinde olsa da KSÜ bağlamında finansal okuryazarlığın artırılmasına yönelik bütün boyutları kapsayan finansal okuryazarlık derslerinin verilmesi gerektiği şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda gerçekleştirilen

analizlerin sonucunda araştırma hipotezlerinin ret/kabul durumlarına ilişkin değerlendirme, Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15: Araştırma Hipotezlerinin Değerlendirilmesi

	Hipotezler	Değerlendirme
H_1 :	KSÜ öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları aldıkları yükseköğretim eğitimi sayesinde yüksektir.	<i>Kabul</i>
H_2 :	KSÜ öğrencilerinin cinsiyetleri finansal okuryazarlıkları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.	<i>Ret</i>
H_3 :	KSÜ öğrencilerinin kredi kartı kullanımları finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.	<i>Ret</i>
H_4 :	KSÜ öğrencilerinin internet bankacılığı kullanımları finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır.	<i>Kabul</i>
H_5 :	KSÜ öğrencilerinin okudukları fakülteler finansal okuryazarlıklarında anlamlı farklılıkların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.	<i>Kabul</i>
H_6 :	KSÜ öğrencilerinin öğrenim türleri finansal okuryazarlıklarında anlamlı bir fark ortaya çıkarmaktadır.	<i>Kabul</i>

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Küreselleşen ekonomik dengelerin değişiminde giderek popüler bir konu hâline gelen finansal okuryazarlık, bireyin stratejik konularda karar vermeye yönelik gerekli altyapısının geliştirilmesi açısından da kritik önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, özellikle kurum ve kuruluşlarda ilgili konuya yönelik projelerin ve eğitim alanında alakalı asgari bilginin kişilere sunulup sunulmadığına yönelik değerlendirmelerin arttığı görülmektedir.

KSÜ'de aktif olarak eğitim gören 533 adet öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen bu araştırmada; analizlerle öncelikle katılımcıların demografik profilleri ortaya çıkarılmış, ardından tanımsal istatistikler ve genel başarı durumu belirlenmiştir.

Yapılan araştırmanın belirli sınırlılıkları bulunmaktadır. Örneklem her ne kadar Sosyal Bilimler alanında kabul edilebilir bir düzeyde olsa da, sadece KSÜ lisans öğrencileri evrenini kapsamaktadır. Ayrıca öğrencilerin finansal okuryazarlık algıları, anket ile veri toplama yoluyla elde edildiği için tüm önermelere ve sorulara gerçek durumu yansıtır şekilde cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.

Gerçekleştirilen araştırmayla birlikte KSÜ öğrencilerinin genel olarak finansal okuryazarlık puanlarının 27,00 ile 100,00 arasındaki bir ölçekte değiştiği ve ortalama 57,40 puan seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Finansal Tablolar, Vergi ve Mevzuat ile Emeklilik ve Sigortacılık boyutlarından, diğer boyutlara nazaran daha düşük puanlar aldıkları görülmüştür. Bu durum, ilgili boyutlara yönelik teorik ve pratik bilgiye olan ihtiyaçlarının olduğunu göstermektedir. Benzer

sonuçlar ve ilgili alana dair bilgi gereksinimi, yazındaki diğer araştırmalarda^{91,92,93,94,95,96,97} da ifade edilmiştir.

Öte yandan bazı çalışmalardan^{98,99,100,101} farklı olarak ancak bir araştırmaya¹⁰² benzer şekilde, öğrencilerin cinsiyetleri ile finansal okuryazarlıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla beraber bazı araştırmalara^{103,104,105} paralel olarak, öğrencilerin yaşları ile Temel Düzey Ekonomi ve Finans boyutu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yine bir çalışmadan¹⁰⁶ farklı olarak öğrencilerin kredi kartı kullanım veya bireysel emekliliğe sahip olma durumlarının, finansal okuryazarlıklarıyla ilgili aldığı puanlarda anlamlı bir fark ortaya koymadığı belirlenmiştir. Ancak internet bankacılığı kullanım durumunun, Temel Düzey Ekonomi ve Finans boyutunda alınan puanlarda anlamlı bir fark ortaya koyduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin ebeveynlerinin finansal okuryazarlıklarına ilişkin yapılan değerlendirmelerde; annelerinin eğitim düzeyleri ile finansal okuryazarlıkları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak başka bir çalışmaya¹⁰⁷ benzer şekilde; babalarının eğitim düzeylerinin, Emeklilik ve Sigortacılık boyutunda alınan skorlarda anlamlı bir fark ortaya koyduğu belirlenmiştir.

Bununla beraber, bazı çalışmalardaki^{108,109} bulgulara benzer şekilde; birinci öğretimde eğitim gören öğrencilerin, ikinci öğretimdekilere göre Matematik ve Faiz Hesaplamaları boyutu açısından daha yüksek bir algılarının olduğu ortaya çıkarılmıştır. Fakülteler bazında yapılan değerlendirmelerde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi ile İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin, yüksek puanlarıyla ön plana çıktıkları belirlenmiştir. Diğer fakültelerin öğrencilerine göre Güzel Sanatlar Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin genel finansal

91 Alkaya ve Yağlı, 2015.

92 Başarır ve Sarıhan, 2017.

93 Bayram, 2014.

94 Biçer ve Altan, 2016.

95 Contuk, 2018.

96 Çelikkol ve Çelikkol, 2015.

97 Dilek vd., 2016.

98 Barış, 2016.

99 Mercan vd., 2012.

100 Şamiloğlu vd., 2016.

101 Tuna ve Ulu, 2016

102 Ünal vd., 2019.

103 Contuk, 2018

104 Ergün vd, 2014.

105 Kaya ve Güneş, 2019.

106 Ünal vd., 2015.

107 Çavdar ve Aydın, 2015.

108 Biçer ve Altan, 2016.

109 Teyyare vd., 2018.

okuryazarlık algılarının düşük değerler aldığı ortaya çıkarılmıştır. İlgili sonuçlar; aynı zamanda diğer araştırmalarla^{110,111,112,113} da paralellik göstermektedir.

Bu bağlamda yapılan alan araştırmasının bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; ilk olarak Güzel Sanatlar Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu birimlerinde eğitim gören öğrenciler göze çarpmaktadır. Diğer birimlerdeki öğrencilere göre nispeten düşük puanla karşılaşılan bu birimlerde, ilgili konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. Tüm fakülte ve yüksekokullarda, finansal okuryazarlık algılarını artırabileceği düşünülen Matematik, Temel Ekonomi, Finans, Bankacılık, Yatırım, Emeklilik, Sigortacılık gibi alanlardaki derslerin daha efektif ve yoğun bir eğitimin verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğrencilere finans alanındaki yönergelerin ve güncel gelişmelerin etkili bir şekilde sunulması için seminer, konferans, teknik gezi gibi etkinliklerin sayısının artırılması tavsiye edilmektedir. İlgili alanda çalışmalar yapan/yapacak olan araştırmacılara; daha büyük bir evren, örneklem ve kavramın farklı boyutlarını ele alan bir metodoloji sürecini izlemeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- ALKAYA, A., YAĞLI, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *The Journal of International Social Research*, 8(40): 585-599.
- APAN, M., ERCAN, S. (2017). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Finansal Okuryazarlık Üzerine Etkisinin Yol Analizi ile Belirlenmesi: Lisans Düzeyindeki İşletme Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(16): 177-202.
- BAKAY, M. E. (2018). Devlet Üniversiteleri Lisans Programlarında Kayıtlı Öğrencilerin Para Harcama Davranışları: İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Örneği. *Turkish Studies Economics, Finance and Politics*, 13(30): 63-74.
- BARIŞ, S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Journal of TESAM Academy*, 3(2): 13-38.
- BAŞARIR, Ç., SARIHAN, A. Y. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Belirlenmesi: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Örneği. *Journal of Management and Economics Research*, 15(1): 143-162.
- BAYRAM, S. S. (2014). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 2(2): 105-135.
- BAYSA, E., KARACA, S. S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama. *The Journal of Accounting & Finance*, Temmuz 2016(71): 109-126.
- BİÇER, E. B., ALTAN, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4): 1501-1517.
- CONTUK, F. Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği. *The Journal of Accounting & Finance*, 77(Ocak 2018): 115-136.

110 Çinko vd., 2017.

111 Özdemir vd., 2015.

112 Şamiloğlu vd., 2016.

113 Yılmaz ve Elmas, 2016.

- COŞKUN, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7): 2247–2258.
- ÇAM, A. V., BARUT, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Global Journal of Economics and Business Studies, 4(7): 63–72.
- ÇAVDAR, S. C., AYDIN, A. D. (2015). An Experimental Study on Relationship between Student Socio-Economic Profile, Financial Literacy, Student Satisfaction and Innovation within the Framework of TQM. Procedia – Social And Behavioral Sciences, 195(July 2015): 739–748.
- ÇELİKKOL, M. M., ÇELİKKOL, H. (2015). The Evaluation of The Students in Dumlupınar University Vocational School of Social Sciences about Levels of Financial Literacy. Copernican Journal of Finance & Accounting, 4(2): 42–63.
- ÇİNKO, M., AVCI, E., ERGUN, S., TEKÇE, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği. Marmara Business Review, 2(1): 25–50.
- DANIŞMAN, E., SEZER, D., GÜMÜŞ, U. T. (2016). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Science Journal of Turkish Military Academy, 26(2): 1–37.
- DİLEK, S., KÜÇÜK, O., ELEREN, A. (2016). Kastamonu Üniversitesi Öğrencilerinin Ekonomi Okuryazarlığı. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7): 1865–1878.
- DURMUŞ, M. E., YARDIMCIOĞLU, F. (2018). İlahiyat Öğrencileri Ne Kadar İslami Finans Okuryazarı?. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 6(1): 167–183.
- DURMUŞKAYA, S., KAVAS, Y. (2018). Akademik Gelişim ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(3): 925–939.
- ER, F., TEMİZEL, F., ÖZDEMİR, A., SÖNMEZ, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği. Anadolu University Journal of Social Sciences, 14(4): 113–126.
- ERGÜN, B., ŞAHİN, A., ERGİN, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. The Journal of International Social Research, 7(34): 847–864.
- GUTNU, M. M., CİHANGİR, M. (2015). Finansal Okuryazarlık: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Personeli Üzerinde Bir Araştırma. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(10): 415–424.
- GÜVENÇ, H. (2016). Lise Öğrencileri için Finansal Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme Çalışması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(3):847–863.
- KARYAĞDI, N. G. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1(2): 110–126.
- KAYA, M., GÜNEŞ, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Analizi: Bankacılık ve Finans Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(28): 295–305.
- KILIÇ, Y., ATA, H. A., SEYREK, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. The Journal of Accounting & Finance, Nisan 2015(66): 129–150.
- KOCABIYIK, T., TEKER, T. (2018). Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2): 117–144.
- MERCAN, N., OYUR, E., ALTINAY, A., AKSANYAR, Y. (2012). Ekonomi Okur Yazarlığına Yönelik Ampirik Bir Araştırma. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 4(2): 109–118.

- MEVSİM, L. T. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi.
- ÖZDEMİR, A., TEMİZEL, F., SÖNMEZ, H., ER, F. (2015). Financial Literacy Of University Students: A Case Study For Anadolu University, Turkey. *International Journal of Management Economics and Business*, 11(24): 97–110.
- ÖZTÜRK, E., DEMİR, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *The Journal of Accounting & Finance*, Ekim 2015(68): 113–134.
- SARIGÜL, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students. *The Journal of Accounting & Finance*, Ekim 2014(64): 207–224.
- SEYREK, İ. H., GÜL, M. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Management and Economics Research*, 15(2): 103–118.
- ŞAMİLOĞLU, F., KAHRAMAN, Y. E., BAĞCI, H. (2016). Finansal Okuryazarlık Araştırması: Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *International Journal of Management Economics and Business*, 30: 308–318.
- TEYYARE, E., AYYILDIZ, B., DİRİCAN, H., ZIVALI, B. S., RENKLİ, B. (2018). İktisadi ve Mali Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(1): 99–120.
- TUNA, G., ULU, M. O. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Management Economics and Business*, 30: 128–141.
- ÜNAL, O., TORUN, S., YAVUZ, E., EDİŞ, S. (2019). İlköğretim Bölümü Öğretmen Adaylarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 11(9): 931–946.
- ÜNAL, S., DÜĞER, Y. S., SÖYLEMEZ, C. (2015). Ekonomi Okuryazarlığı ve Kredi Kartı Tutumunun Rasyonel Kredi Kartı Kullanımına Etkisi: Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1): 31–52.
- YILMAZ, H., ELMAS, B. (2016). Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1): 115–140.

EKLER:**Ek 1: 2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı KSÜ Lisans Bölümlerindeki Öğrenci Sayıları ve Örneklem**

Lisans Bölümleri	Örgün öğretim			İkinci öğretim			Uzaktan Öğretim			Genel Toplam	Temsil (%)	Örneklemde Temsil
	E	K	T	E	K	T	E	K	T			
Antrenörlük Eğitimi	125	65	190							380	1.1	6
Arkeoloji	85	39	124							248	0.7	4
Bahçe Bitkileri	117	58	175							350	1	5
Bankacılık ve Finans	7	25	32							64	0.2	1
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	173	105	278							556	1.6	9
Bilgisayar Mühendisliği	121	74	195							390	1.1	6
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	3	4	7							14	0	0
Bitki koruma	121	71	192							384	1.1	6
Biyoloji	55	105	160	3		3				326	1	5
Biyosistem Mühendisliği	31	21	52							104	0.3	2
Coğrafya	163	167	330	167	132	299				1258	3.7	20
Çevre Mühendisliği	96	62	158	14	3	17				350	1	5
Diş Hekimliği	21	42	63							126	0.4	2
Ebelik		293	293							586	1.7	9
Elektrik-Elektronik Mühendisliği	360	85	445	330	43	373				1636	4.8	26
Fen Bilgisi Öğretmenliği	39	186	225							450	1.3	7
Fizik	20	11	31	5	2	7				76	0.2	1
Gıda Mühendisliği	71	135	206							412	1.2	6
Hemşirelik	34	84	118							236	0.7	4
Hemşirelik	143	299	442				33	32	65	1014	3	16
İktisat	311	301	612	272	180	452				2128	6.2	33
İlahiyat	377	780	1157	328	441	769				3852	11.3	60
İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği	5	2	7	8	5	13				40	0.1	1
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	33	79	112							224	0.7	3
İnşaat Mühendisliği	332	70	402	352	42	394				1592	4.7	25
İşletme	287	257	544	287	141	428				1944	5.7	30
Jeoloji Mühendisliği	28	6	34							68	0.2	1
Kamu Yönetimi	271	274	545	225	194	419				1928	5.6	30
Kimya	29	18	47	3		3				100	0.3	2
Makine Mühendisliği	383	41	424	270	23	293				1434	4.2	22
Matematik	95	155	250	20	17	37				574	1.7	9
Müzik	17	10	27							54	0.2	1

Orman Endüstrisi Mühendisliği	61	17	78							156	0.5	2
Orman Mühendisliği	170	53	223							446	1.3	7
Peyzaj Mimarlığı	62	81	143							286	0.8	4
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	36	88	124							248	0.7	4
Resim	31	67	98							196	0.6	3
Sağlık Yönetimi	115	231	346	126	171	297	12	33	45	1376	4	21
Sınıf Öğretmenliği	66	249	315							630	1.8	10
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	214	186	400							800	2.3	12
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	38	59	97							194	0.6	3
Sosyal Hizmet	15	36	51							102	0.3	2
Tarım Ekonomisi	101	92	193							386	1.1	6
Tarih	225	283	508	263	227	490				1996	5.8	31
Tarla Bitkileri	116	63	179							358	1	6
Tekstil Mühendisliği	67	23	90	16	7	23				226	0.7	4
Tekstil ve Moda Tasarımı	2	8	10							20	0.1	0
Tıp	379	326	705							1410	4.1	22
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	10	3	13							26	0.1	0
Türk Dili ve Edebiyatı	103	268	371	129	243	372				1486	4.3	23
Türkçe Öğretmenliği	58	156	214							428	1.3	7
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	111	88	199							398	1.2	6
Ziraat Mühendisliği	6	3	9							18	0.1	0
Zootekni	32	21	53							106	0.3	2

(E: Erkek; K: Kadın; T: Toplam)

Kaynak: YÖK, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 08.10.2019.

Nowadays, consumption habits of individuals and investment decisions of companies change rapidly due to the effect of globalization on financial markets. This situation causes disparity on global demand-supply balance and increases uncertainty on purchasing behaviors of people. As one of the biggest phenomenon in economics literature, they face difficult situations like attempting to figure out incalculability, profitability and possible risks of saving or spending money. Therefore, practitioners and public try to develop financial literacy capabilities to comprehend these changes and potential results of their decisions in better way.

Consequently, studies about investigating financial literacy status in communities and increasing its level with projects and programs attract the attention of governments, banks, economists, educators, politicians and researchers day by day. In this context financial literacy, which is fundamentally taken into account as a concept that shows basic competence level of individuals in economics related matters, is considered as an effective key to reach social and economic welfare.

Many researchers have dealt with this subject in different dimensions. Some of them dealt with the subject with econometric methods, while others have worked to see the general financial literacy capabilities of students in university or high school age and have made suggestions to develop them. Since financial literacy is a subject that has a very complex framework and requires a detailed information infrastructure, it is considered that researches on students have critical and strategic importance. For that reason, the main objective of this research was determined to investigate the financial literacy levels of undergraduate students of Kahramanmaraş Sütçü İmam University and to develop suggestions by dealing with its different sub-dimensions.

In order to accomplish this goal, a detailed literature review was carried out and previous studies were evaluated in terms of subject, scope, method and findings. With these outcomes, theoretical infrastructure of the research has been developed. As a result, it was determined to deal with subject by using sub-factors related to financial literacy such as students' perceptions on consumer banking, retirement and insurance, investment, tax and legislations, mathematics and interest calculations, financial tables, basic economics and finance.

After the construction of theoretical framework, it was decided to collect data from undergraduate students via questionnaires. The instruments of the questionnaire were created which was inspired by previous studies in the related literature. Then, ethics committee approval was obtained for the study by making the necessary adaptations and arrangements on survey. With the project support of Kahramanmaraş Sütçü İmam University Scientific Research Projects Coordination Department, data were collected via questionnaires from a sample that contains 533 students studying at Kahramanmaraş Sütçü İmam University.

When the data obtained were analyzed, it was found that financial literacy perceptions of students in faculties and colleges are generally at a good level. In addition, it was observed that students of Faculty of Economics and Administrative Sciences and Faculty of Engineering and Architecture have

higher perceptions than students of other faculties and colleges. On the other hand, it was seen that the gender of the students, their use of credit cards and their individual retirement did not make a significant difference in their perception of financial literacy. However, it was determined that there are significant differences between students' ages with their use of internet banking and their financial literacy.

When the findings of the field research are evaluated, some units such as Faculty of Fine Arts and College of Physical Education and Sports stand out with lower scores on general financial literacy according to other faculties and colleges. It is thought that efforts should be made to raise awareness about financial literacy, especially these units. In order to do that, it is recommended to provide a more effective and intensive education in the courses given in the fields such as Mathematics, Basic Economy, Finance, Banking, Investment, Retirement, and Insurance, which are thought to increase students' perception of financial literacy and to give knowledge about the guidelines and current developments in the field of finance through methods such as seminars, conferences, lectures and technical visits.

This study has some certain limitations. Although the sample is at an acceptable level in the field of Social Sciences, it covers only the universe of undergraduate students. In addition, since students' financial literacy perceptions are obtained by survey data collection method, it is assumed that they respond to all propositions and questions reflecting the real situation.

On the other hand, it is thought that the relevant findings will be useful for researchers and practitioners. Moreover, the extensive blending of the questionnaires in the literature and the conduction of field research on a sample that can be evaluated at a good level in quantity reveal originality of the study and the potential of leading to practical implications.